

ACADEMICA, revistă editată de Academia Română, este una dintre puținele reviste prestigioase românești de știință, cultură și artă, scopul ei fiind acela de a asigura un cadru de comunicare între academicienii și cercetătorii din institutele academice și societatea românească.

Sumarul numărului 21 (158) din decembrie 2003 este deschis de articolul semnat de prim-ministrul României, Adrian Năstase, *Domesticirea globalizării și buna guvernare*. Dezbaterea asupra globalizării „este una dintre cele mai extinse, mai intense și mai contradictorii dezbateri contemporane” (p. 3) pe care premierul României o abordează ca pe „o provocare intelectuală permanentă”. Globalizarea între egalizare și polarizare, globalizarea și relația cu săracia, efectele economice și sociale ale globalizării, buna guvernare ca soluție pentru îmbăncăzirea globalizării sunt principalele aspecte tratate în cadrul articolului. Scopul final al tuturor dezbatelor asupra globalizării este buna guvernare, care este concepută de prim-ministrul României ca o guvernare centrată pe valorile democrației, unii dintre „pilonii universal acceptați” ai acestia fiind „responsabilitatea, puterea de reacție, transparenta, predictibilitatea, participarea, nediscriminarea, non-excluderea, comportamentul etic și interesul public” (p. 8).

Un alt articol *Identitatea europeană și sfidările ei*, semnat de Alain Planey, membru al Institutului Franței, tratează un subiect aflat în centrul dezbatelor privind integrarea europeană. Sfidările identității europene sunt în opinia autorului de ordin istoric, racial, religios, științific, cultural. Entitatea europeană nu poate fi definită ca o unitate, ca identitate conturată din aceste puncte de vedere. Cu toate că există „un model european de cooperare economică, socială și juridică” între statele Europei, Alain Planey susține că „acesta se va dovedi greu de imitat și chiar de justificat într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, în funcție de... mediul internațional sau ca răspuns la voința politică a guvernelor” statelor europene (p. 12).

La rubrica *Filosofie*, semnalăm articolul academicianului Alexandru Surdu, *Centenarul Athanase Joja*, „personalitatea filosofică cea mai elevată între decenile al V-lea și al VIII-lea din secolul trecut” (p. 29), care prin întreaga sa activitate științifică a ilustrat „cuvintele înțelepciunii de pe urmă a românului că «omul cînstește locul» indiferent de timpurile în care trăiește” (p. 31), articol care urmărește în special activitatea de logician a lui Athanase Joja — inițiator al Centrului de logică al Academiei Române.

Mircea Măciuță semnează articolul *Ideea Unirii în găndirea și activitatea pasoptiștilor*, dedicat împlinirii a 85 de ani de la realizarea Marii Uniri din 1918 și a 145 de ani de la unirea Moldovei cu Țara Românească, din 1859. Mircea Măciuță analizează revoluția din 1848 și programele revoluționare prin prismă ideii-unității românești care a animat întregul secol al XIX-lea, revoluția contribuind, în opinia sa, la consolidarea temeiului istoric, politic și teoretic al înfăptuirii unității naționale a românilor.

Din sumarul ultimului număr al revistei „Academica”, remarcăm și articolul cu caracter memorialistic, dedicat personalității deosebite a marelui teolog român care a fost Dumitru Stăniloae, semnat de fiica sa Lidia Stăniloae, semnificativ intitulat *Dumitru Stăniloae „și-a însușit un mod de viață exemplar”*.

De asemenea mai semnalăm articolul semnat de Emilian M. Dobrescu, *Direcții ale reconstrucției regionale*, o analiză asupra modului în care economia românească — atât cea urbană, cât și cea rurală — poate fi reconfigurată, ținând cont de istoria dezvoltării economice din România, de cerințele Uniunii Europene, dar și de aspectele sociale pe care le implică fenomenele economice.

„Academica” continuă și în acest număr să publice interviuri cu personalități ale vieții publice — Constantin Hera, membru corespondent al Academiei Române, *Pentru o agricultură ecologică, durabilă și performantă*, să prezinte simpozioane organizate de institute academice și să realizeze *Cronica vieții academice*.

Cristina Arvatu

REVISTA ROMÂNĂ DE DREPT COMUNITAR, apărută la Editura Rosetti din București, este o publicație fondată în anul 2003 de către un colectiv format din reputați profesori universitari, deopotrivă specialiști în domeniul dreptului comunitar și al dreptului internațional, preocupăți de procesul integrării europene și de realitățile vieții

socio-economice românești. Așa cum consemnează în *Editorialul* său directorul acestei publicații, prof. Andrei Popescu, revista se dorește a fi, înainte de toate, „o tribună la care să fie exprimate analizele, ideile, studiile, discuțiile pe teme variate ale dreptului comunitar și ale impactului său asupra sistemelor normative naționale”. Această apariție în peisajul pu-

blicistic juridic își propune o abordare realistă a evoluției dreptului comunitar și, implicit, a consecințelor ce decurg de aici în ce privește transformările sistemului normativ românesc — fenomen care va contribui la pregătirea aderării României la valorile europene. Revista se concentreză cu precădere asupra studierii dreptului comunitar, acest demers complețând literatura de specialitate în acest domeniu.

Sumarul numărului 1/2003 (septembrie–octombrie) al revistei este structurat în trei părți: *Doctrine, Jurisprudență și Legislație*. Partea teoretică, promovează studii și analize ale unor specialiști în domeniu (profesori, diplomiți, juriști), destinate să clarifice problematica complexă a dreptului comunitar material precum și implicatiile acestuia în cadrul procesului de aderare a României la Uniunea Europeană. Studiul *Negocierile de aderare și dreptul comunitar*, semnat de prof. Vasile Pușcaș, negociatorul-șef al României cu Uniunea Europeană, relevă importanța dreptului comunitar în cadrul negocierilor de aderare a României la Uniunea Europeană, negocieri care privesc tocmai „transpunerea și implementarea în ordinea juridică internă a *acquis-ului* comunitar, având ca scop ajungerea la un acord asupra aspectelor instituționale ale aderării (...), dar și de a permite Uniunii Europene monitorizarea procesului de implementare a *acquis-ului* comunitar” (p. 12) de către orice stat candidat. De asemenea, autorul evidențiază studiul actual al procesului de armonizare legislativă, obstacolele cu care se confruntă România și progresele pe care le-a înregistrat în această direcție. Astfel că, „procesul de legiferare nu semnifică doar elaborarea unui set de reguli, ci crearea unui sistem coerent, ordonat și transparent al legislației”, iar „implementarea *acquis-ului* presupune crearea de instituții pentru aplicarea reglementărilor comunitare, capabile să transpună în practică măsurile de aplicare a *acquis-ului* și independența lor în procesul de luare a deciziilor” (p. 13). În finalul studiului său, autorul subliniază necesitatea modernizării sistemului juridic românesc astfel încât „să corespundă parametrilor necesari admiterii în Uniunea Europeană”, cu alte cuvinte compatibilizarea dimensiunii constituționale naționale cu ordinea juridică europeană.

Articolul *Uniunea Europeană și Convenția Europeană a Drepturilor Omului: unitate sau dualitate în protecția europeană a drepturilor omului?*, al căruia autor este prof. Cornelius Bârsan, judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pune în discuție modul concret în care se realizează protecția internațională a drepturilor omului, atât în cadrul Consiliului European prin Curtea Europeană a Drepturilor Omului cât și în cadrul actualei Uniunii Europene prin Curtea de Justiție a Comunității Europene, precum și interforențele care există în această materie. Iar un răspuns al autorului la întrebarea retorică din titlu ar putea fi posibilitatea ca de la actuala dualitate să se treacă pe viitor la „o protecție europeană unitară a drepturilor omului”, prin depășirea dificultăților pe

care le presupune acest proces. Un subiect foarte actual propune și Ion Jinga, ambasadorul României în Regatul Belgiei, prin studiul, *Convenția privind viitorul Europei: în căutarea arhitecturii Uniunii Europene de mâine*, care se axează pe dezbaterea privind finalitățile Uniunii Europene, vizând extinderea Uniunii și viitorul Europei, realizând totodată și o trecere în revistă a propunerilor, opțiunilor, pozițiilor și soluțiilor care au fost discutate și mai apoi adoptate cu ocazia elaborării proiectului de Tratat Constituțional al Uniunii Europene.

Din sumarul revistei semnalăm, de asemenea, articolul prof. Victor Duculescu, *Perspectivile Uniunii Europene: delegare de „competențe” sau delegare de „suveranitate”?*, care pune în discuție poziția principiului suveranității în actuala configurație a raporturilor europene și mondiale, și studiul lui Aurel Ciobanu Dordea, intitulat *Competențele Uniunii Europene*, care distinge categoriile de competență și analizează repartizarea domeniilor de competență între Uniunea Europeană și Statele membre. Acest grupaj se încheie cu un studiu mai specializat, *Trimiterea prejudiciară în fața Curții de Justiție a Comunității Europene*, al prof. Brândușa Ștefănescu. Această procedură a Curții Internaționale de Justiție reprezintă „un mijloc de realizare a unei interpretări și aplicări uniforme a dreptului comunitar” și „un instrument de cooperare între Curtea de Justiție și judecătorii naționali”. Această acțiune de „trimitere prejudiciară”, care în literatura de specialitate se mai numește și „recurs prejudiciar”, poate fi invocată în fața instanței comunitare numai de către instanțele naționale jurisdicționale în fața cărora se derulează un litigiu ce pune în cauză o dispoziție de drept comunitar sau un act comunitar care se contestă de către o persoană fizică sau juridică. Iar România, ca viitor stat membru, va trebui să se pună la punct și cu astfel de practici.

Partea a II-a a publicației este consacrată *Jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene și a Tribunalului de Primă Instanță*, în cadrul căreia sunt reprodate hotărâri recente și relevante ale celor două instanțe comunitare, pronunțate în anumite materii, hotărâri care au „un impact indirect asupra transpunerii corecte a reglementărilor comunitare în legislația română”; precum și selectările a două dintre cele mai importante decizii ale Curții de Justiție a Comunității Europene de la Luxemburg — grupaj tradus de av. Tiberiu Savu, redactorul șef al revistei.

Paginile revistei găzduiesc în ultima parte, intitulată *Legislație*, o sinteză atât a *actelor normative comunitare recent adoptate*, adică principalele materii reglementate pe plan comunitar în primul semestru al anului 2003, precum și a „*actelor normative române recent adoptate, care transpun reglementări comunitare*”, acele reglementări române determinate de procesul de negociere în vederea aderării.

Sanda Cincă

Numărul 1-2/ianuarie-aprilie 2003 al **REVISTEI DE FILOSOFIE** consacrată aniversării a 80 de ani de la apariția revistei evocarea redactorului-șef, prof. dr. Angela Botez, a conținutului și structurii prestigioasei serii (1923-1942) derivate din „*Studiiile filosofice*”, inițiate de Constantin Rădulescu-Motru și onorate de filozofi interbelici consacrați: I. Petrovici, M. Florian, M. Djuvara, P.P. Negulescu, M. Ralea, M. Bagdasar, D.D. Roșca, C. Noica cu teme de logică, filosofie, psihologie și probleme ale intuiționismului, pragmatismului și fenomenologiei, ca și a seriei „Revista de filosofie” începută în 1999. Constituită ca „revistă a speciaștilor filozofi din toată țara, a tinerilor și a consacraților”, cu o amplă deschidere internațională (schimburi cu aproximativ 30 de reviste de peste hotare), revista intenționează să rămână „izvor de înțelepciune, de spirit și stil academic”, de rigore și demnitate filosofică, „chiar în timpurile și conjuncturile care pun mai puțin preț pe Idee” (p. 220). În deschiderea numărului, grupajul *Socrate și socratismul* cuprinde trei studii de ținută academică: Gh. Vlăduțescu, *Socrate sau ideea critică*, Al. Surdu, *Socrate și începiturile logicii*, S. Vieru, *Așteptându-l pe Socrate*, prezентate la sesiunea comemorativă organizată la 21 noiembrie 2002 de Secția de filosofie, teologie, psihologie și pedagogie a Academiei Române ca urmare a inițiativelor FISP și UNESCO de a-l comemora pe Socrate în ziua internațională a filosofiei. Un alt grupaj, *Fenomenologia: origini și perspective*, cuprinde contribuții semnificative asupra filosofiei husserliene (Bernhard Waldensels, *Dispreptuita doxa. Husserl și perpetua criză a rațiunii occidentale* și Jocelyn Benoist, *Căteva reflecții despre pătratul rotund în Cercetări logice: despre filosofia*

matematicii la Husserl), brentaniene (Ion Tănărescu, *Problema „fenomenului fizic” în Psihologia din punct de vedere empiric*), și celei a lui Max Scheler (Claudiu Baciu, *Aspecte ale fenomenologiei religiei la Max Scheler*). Filozofiei românești îi sunt dedicate articole despre Nae Ionescu, Constantin Noica și Camil Petrescu. Revista reunește, de asemenea, contribuții interesante în domeniul filosofiei artei și esteticii și a abordării metafilosofice a culturii. *Restituiri* sunt consacrate fragmentelor din *Jurnalul de idei* al lui Dumitru Isac și comentariului *Dumitru Isac și spiritul critic de Ionuț Isac*. Lucrarea *Filosofia modernă* de Alexandru Surdu constituie obiectul rubricii *Opinii despre cărți susținute de Angela Botez și Ștefan Dominic Georgescu*. *Viața științifică* prezintă componența, organizarea și activitatea prestigioasă a Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii (CRIFST), Diviziunea de Logică, Metodologie și Filosofia Științei (DLMFS), subordonat direct Prezidiului Academiei Române (Angela Botez), și asociația privată din Paris, Collège International de Philosophie (1983-2003). Revista semnalează și câteva apariții editoriale de interes: Alexandru Surdu, *Confluence cultural-filosofice*, Ion Tănărescu (coordonator), *Conceptul de intenționalitate la Brentano — Origini și interpretări. Antologie*, Claudiu Baciu, *Conceptul filosofiei transcendentale: nucleu tematic și diversitate de perspective*, Valentin Popovescu, *Dincolo de sentinătate. Eseuri de psihanaliză aplicată*, Christian Gutleben, *Nostalgic Postmodernism: The Victorian Tradition and the Contemporary British Novel*. În întregul său, numărul de față, cuprinzător și expresiv pentru peisajul filosofic actual de la noi, se ridică întrutotul la condiția unui număr omagial.

Gabriela Tănărescu